

Teks en fotot: Paul Smit

Chartreuse Frankrijk - wandelen

- ▶ [Wat is een sangle?](#)
- ▶ [Er naartoe](#)
- ▶ [Beste tijd](#)
- ▶ [Uitrusting](#)
- ▶ [Overnachten](#)
- ▶ [Uit eten](#)
- ▶ [Kaarten, boeken en gidsen](#)
- ▶ [Adressen en sites](#)
- ▶ [Routebeschrijvingen van de sangle-dagtochten](#)

DE FEITEN

Land: Frankrijk

Gebied: De Chartreuse, gebied in de Franse Voor-Alpen tussen Chambéry en Grenoble.

De tocht Vier dagwandeltochten.

Zwaarte/moeilijkheidsgraad

Dagen van 3 - 8 uur lopen met 538 tot 1142 m klimmen en dalen, 0 tot 6 m klauterwerk. Ongeschikt voor mensen met hoogtevrees.

Navigatie Aanlooproutes tot nabij sangles gemarkeerd, ingang tot sangle en sangle zelf niet of nauwelijks gemarkeerd, goede wandelkaart en nauwkeurige routebeschrij-

WAT IS EEN SANGLE?

Het woord sangle betekent (broek-)riem in het Frans, maar in het dialect van de Chartreuse wordt het gebruikt voor richel-in-een-bergwand. Door de vaak overhangende wanden boven een sangle lijkt het daadwerkelijk wel of de berg zijn broekriem heeft aangehaald.

Stel je een zeer steile, verticale of overhangende helling voor met daarin een minder steil of horizontaal stuk van 0,5 tot 10 m breed: dat is de sangle.

Waarom telt uitgerekend de Chartreuse zoveel sangles? Willen er knikken in een wand voorkomen dan moet het gesteente gelaagd zijn, zoals kalksteen, met een afwisseling van zachtere lagen (die tot een flauwe helling verweren, zoals de sangle) en hardere lagen (verticaal). Maar lang niet alle kalksteenmassieven bezitten geschikte sangles. Gesteentelagen met breuken erin leveren richels op die plotseling eindigen en lager- of hogerop verdergaan. En bij geplooidde gelaagdheid beschrijven de richels allerlei krullen en dat is lastig wandelen. Hoe dichter je bij de kern van de Alpen komt, hoe geplooider, met meer breuken. Dus daar kom je geen sangles tegen. Ongebroken, nauwelijks geplooidde kalksteenlagen vind je alleen aan de rand van de Alpen, waar het er geologisch rustiger aan toe ging. En alleen in de Chartreuse en de Vercors zijn die lagen over lange afstanden horizontaal en wisselen ze regelmatig van hard naar zacht. Dus ook de Vercors telt enkele sangles. Maar daar heten ze 'vires'.

Over lange afstanden doorlopende richels in verder onneembare wanden vormen voor dieren handige routes om van de ene naar de andere kant te komen. Vooral gemzen

ving (zie verderop) noodzakelijk.

Overnachten Gîte d'étape of B & B (eventueel bivak).

Beste tijd Zomer.

Er naar toe Utrecht – St. Pierre-d'Entremont: 995 km. Of per trein naar Chambéry of Grenoble en dan per bus.

maken er gebruik van. Daarom bezitten doorlopende sangles altijd een spoor. Bij de Fouda Blanc (route 1) en de Barrère (route 4) is daar een echt pad van gemaakt.

ER NAARTOE

Per auto vanaf Utrecht 995 km tot St. Pierre d'Entremont. Of met de trein naar Grenoble of Chambéry. Busverbindingen vanaf Grenoble (Gare Routière) naar St. Pierre-de-Chartreuse met lijn 7000 en 7140, zie www.transisere.fr voor de dienstregelingen (klik op 'horaires des lignes' en vul dan bij 'Par commune desservie' het woord 'Pierre' in, zodat je een lijstje krijgt waarbij je St. Pierre-de-Chartreuse kiest). Bus vanaf Chambéry (Gare Routière) naar St. Pierre d'Entremont met lijn 22, zie www.cg73.fr/index.php?id=454 onder Chartreuse voor de dienstregeling.

BESTE TIJD

De sangles, die tussen de 1700 en 2000 m hoogte liggen, moeten sneeuwvrij zijn, wat pas gegarandeerd vanaf half juni het geval is. De kans op mist is altijd aanwezig en op de sangles groter dan op de plateaus omdat de wind tegen de rotswanden stijgt en soms heel lokaal wolken veroorzaakt. Vanaf eind september neemt de kans op mist echter behoorlijk toe. De optimale periode ligt dus tussen 15 juni en 15 september. Kunnen wachtperiodes (mist) je niet deren en heb je geen moeite met nachtvorst bij een eventuele bivak: de mooiste periode vormt de 2e helft van oktober, met fantastische herfstkleuren in de vaak gemengde bossen en in de grotere dalen een wolkenmeer. Het is de periode waarin de reportage gemaakt is.

UITRUSTING

Alles wat je ook bij normale bergwandelingen nodig hebt. Denk verder aan een vers profiel onder je bergschoenen. In onze ogen is ook een wandelstok zinvol. Twee stokken is onhandig; je hebt regelmatig een vrije hand nodig. Sommige mensen raden aan een stuk klimmerstouw mee te nemen, om minder ervaren wandelaars of kinderen aan te lijnen. In onze ogen zijn sangles echter geen terrein voor onervaren wandelaars. Ervaren kinderen kunnen wel mee en als ze erg springerig en speels zijn kan aanlijnen inderdaad de veiligheid vergroten.

Het belangrijkste uitrustingsstuk van alles is echter: de afwezigheid van hoogtevrees. Mensen die tijdens bergwandelen weleens last hebben van hoogtevrees zullen op de sangles mogelijk door angst overvallen worden. Dat kan ineens gebeuren, op een plek die onverwacht erg 'luchtig' is, waarna het gevaar voor die wandelaar toeneemt. Iemand met hoogtevrees verplaatst zijn bovenlijf richting veilige bergwand, waardoor zijn voeten dalwaarts van het zwaartepunt terecht komen en eerder wegschieten, bijvoorbeeld op steengruis. Ook beweegt men stijver, wat het risico van struikelen of stoten vergroot. Bovendien ervaart men de route terug, die men zojuist nog zonder problemen gelopen heeft, nu ook als onoverkomelijk. Dus spreek met jezelf en onderling af dat je, als je eenmaal op een sangle arriveert, eerlijk nagaat of je al dan niet hoogtevrees voelt. En het klinkt oubakken, maar een beetje hoogtevrees is ook hoogtevrees. Een sangle moet je lopen zonder hoogtevrees.

Een laatste woord: hoogtevrees verschilt van mens tot mens, van plek tot plek en van dag tot dag. Als je de nacht ervoor hebt doorgefeest kun je hoogtevrees hebben op een plek waar dat anders uitblijft. En als je op de ene sangle geen hoogtevrees hebt wil dat nog niet zeggen dat het niet op de volgende arriveert. Daarom heb ik de sangles in het artikel in volgorde van toenemende luchtigheid beschreven.

Laat je echter niet door mijn waarschuwingen weerhouden. Als je tijdens normale bergwandelingen nooit hoogtevrees hebt is er grote kans dat je op de sangles ook niks voelt. En dan is sangle-wandelen fantastisch. En verslavend. Want na een sangle is een gewone bergwandeling maar een beetje suf..

OVERNACHTEN

Persoonlijk vond ik de chambres d'hôtes/gîte du Chant de l'Eau in Sappey-en-Chartreuse (www.chambres-htes-chartreuse.com), in het Engels) de aangenaamste over-

nachtingsplek. Het ligt iets zuidelijker dan strikt noodzakelijk, maar gezien de beginpunten van de sanglewandelingen zullen weinig mensen zonder auto komen. De bedden zijn lekker stevig en de sfeer is ronduit warm en aangenaam, zowel wat betreft gastgezin als de gîte. En het eten, genuttigd met gastgezin en alle wandelaars samen, is fantáástisch. Alles is biologisch en komt waar mogelijk uit hun eigen tuinen, boomgaard en bijenkorven. Ze hebben meerdere tuinen, op diverse hoogtes, om een zo lang mogelijk 'seizoen' per groente/fruit mogelijk te maken. Alle gegevens en de prijzen staan op de website.

Dichter bij de sangles ligt een B&B in een oude school, gerund door Nederlanders die zelf gek zijn op wandelen: de Ancienne École de Villard (www.ecoleduvillard.com/nl, Nederlandstalig). Zinvol om je overnachtingen al vroeg te boeken, want er zijn maar 5 kamers. Ze bieden ook wandelreizen aan in de Chartreuse (zie www.hannibalreizen.nl), maar pertinent niet naar de sangles (te veel risico voor een reisorganisator).

Op een rustige plek met een fantastisch uitzicht op de Fouda Blanc - zo vanaf de eettafel - ligt de chambre d'hôte Habert du Terray. Hartelijke mensen, maaltijd mogelijk, website www.gite-leterray.fr.

Meer accommodatiemogelijkheden (van campings via gites tot hotels) op www.chartreuse-tourisme.com onder 'dormir et manger'.

UIT ETEN

Logeer je in de Chant de l'Eau (zie eerstgenoemde accommodatie) dan zou het waanzin zijn om niet mee te eten: Franse keuken uit eigen tuin en nog biologisch ook! Maar zowel St. Pierre-de-Chartreuse als St. Pierre d'Entremont hebben aardige en betaalbare restaurantjes.

- ▶ St. Pierre d'Entremont: Crêperie/Restaurant "La Flambée" (t: 0033 (0)4 79 65 85 01). Voor een eenvoudige maar gezellige hap. Je kunt er pannenkoeken eten (de kok komt uit Bretagne) of gerechten uit Savoie, met veel kaas.
- ▶ Entremont-le-Vieux: Restaurant "La Ferme de l'Ours" (0033 (0)4 79 26 20 46). Landelijke sfeer en lokale, betaalbare gerechten.
- ▶ St. Pierre-de-Chartreuse: Le Hibou Gourmant op (0033 (0)4 76 53 24 86). Een gezellige pizzeria.
- ▶ Brévardière (net ten zuiden van St. Pierre-de-Chartreuse): La Ferme de Brévardière, (0033 (0)4 76 88 60 49, altijd reserveren, www.brevardiere.fr). Producten van eigen boerderij komen op tafel, in een sfeer van hout en natuurlijkheid.

KAARTEN, BOEKEN EN GIDSEN

KAARTEN

- ▶ Voor de Fouda Blanc/Pinet en de Belles Ombres: IGN 1:25.000 blad 3334 OT, € 9,70.
- ▶ Voor de Bellefont en de Barrère: IGN 1:25.000 blad 3333 OT, € 9,70.

BOEKEN & GIDSEN

Er bestaan maar twee boeken die gedeeltelijk over sangles gaan. Alletwee in het Frans, goed verzorgd, nauwkeurig en kloppend qua beschrijvingen. Beide zijn geschreven door Pascal Sombardier, enthousiast wandelaar en klimmer, journalist en redacteur van berguitgever Glénat. Te bestellen via www.amazon.fr.

Chartreuse Vercors, Les Randonnées du Vertige, uitg. Glénat, Pascal Sombardier, € 28,50. Perfect bruikbaar in de praktijk en gaat vooral over echte paden en gemarkeerde routes. Een kwart betreft sangles.

Chartreuse Inédite, Itinéraires Insolites, uitg. Glénat, Pascal Sombardier, € 28,50.

Komt voort uit de eigen zoektochten van Sombardier, die in de Chartreuse woont en er regelmatig op uit trekt, daarbij alle paden verlatend, op zoek naar nieuwe routes. Bij die ontdekkingstochten stuitte hij in mei 2005 op de grootste natuurlijke steenboog van de Alpen, met een opening van 32 m lang. In feite is het een dubbele boog, met twee openingen boven elkaar. Helaas kunnen wandelaars hem niet bereiken noch zien; dat is alleen voor klimmers weggelegd. De routes uit het tweede boek verlaten meestal de paden. Daarom moet je het echt meenemen in het veld, of kopieën ervan (in kleur vanwege de schema's en zijaanzichten in kleur), want met alleen de kaart en wat aantekeningen uit het boek raak je het spoor bijster. Wandelingen uit dit boek nalopen is niet zonder risico.

Bronnen: Reisboekhandel Stanley & Livingstone, Schoolstraat 21, 2511 AW Den Haag, (070) 365 73 06, stanley@bart.nl, www.reisboekhandel.nl; Donner Boeken, Lijnbaan 150, 3012 ER Rotterdam, (010) 217 52 45, reizen@donner.nl, www.donner.nl.

ADRESSEN EN SITES

- ▶ [ADT Chartreuse](mailto:info@chartreuse-tourisme.com) (voor de gehele Chartreuse), t (0033)(0) 4 76 88 64 00, info@chartreuse-tourisme.com, www.chartreuse-tourisme.com.
- ▶ Office de Tourisme des Entremonts en Chartreuse (voor het gebied waarbinnen de twee noordelijke sangles vallen), Relais du Parc naturel régional de Chartreuse, Maison Intercommunale - 73670 St-Pierre-d'Entremont, t (0033)(0)4 79 65 81 90, OT. Entremonts@wanadoo.fr.
- ▶ Office de Tourisme de St Pierre-de-Chartreuse (voor het gebied waarbinnen de twee zuidelijke sangles vallen), Relais du Parc naturel régional de Chartreuse, Place de la Mairie, 38380 St-Pierre-de-Chartreuse, t (0033) (0)4 76 88 62, OT@st-pierre-chartreuse.com, www.st-pierre-chartreuse.com
- ▶ www.chartreuse-tourisme.com. Dé website voor de Chartreuse-ganger, van ADT Chartreuse. Functioneert helaas alleen in de Franse taal, in het Nederlands of Engels kun je uitsluitend een brochure downloaden.
- ▶ www.parc-chartreuse.net. Site van het Parc Naturel Régional de Chartreuse, dat het hele massief omvat en niet zo zeer een natuurbeschermings- dan wel een toeristische functie heeft. Onbegrijpelijk genoeg ook uitsluitend in het Frans.
- ▶ www.amis-chartreuse.org. Redelijk informatieve site, uitsluitend in het Frans.
- ▶ www.braemoor.co.uk/chartreuse (behoorlijke complete Engelstalige site over wandelen in de Chartreuse).
- ▶ <http://pistehors.com/hiking/wiki/Chartreuse/Chartreuse> Een interessante Engelstalige wiki van wandelroutes in de Chartreuse (dit is door individuele privépersonen gemaakt, dus er is geen standaard-inschatting van risico, zwaarte of moeilijkheidsgraad en beschrijvingen kunnen fouten bevatten).
- ▶ [http://en.wikipedia.org/wiki/Chartreuse Mountains](http://en.wikipedia.org/wiki/Chartreuse_Mountains), de Engelse wikipedia-pagina over de Chartreuse.
- ▶ www.geol-alp.com/chartreuse/0_index_chartreuse.html, Zeer goede maar beetje chaotische Franstalige website over de geologie van de Chartreuse, en in detail ook van de in het artikel voorkomende toppen en plateaus.

ROUTEBSCHRIJVINGEN VAN DE SANGLE-DAGTOCHTEN

1. Naar de sangles van de Fouda Blanc en de Pinet

Flinke bergwandeling, lange, spectaculaire sangle, matige kans op hoogtevrees, 3 m vermijdbaar klauterwerk, +825 / - 825, 7 uur pure wandeltijd.

Startpunt is de parking van het gehucht Les Varvat, per auto te bereiken vanuit St. Pierre-d'Entremont. Het ritje er naar toe is fraai, door de lagere delen van de Chartreuse die, zoals hier, extreem lieflijk, groen en landelijk kunnen zijn. Vanaf de parking de GR-tekens volgen het bos in (Tour de Chartreuse), tot na een kleine 2 km naar links de Chalet de l'Alpe staat aangegeven. Een steile maar mooie klim door het bos volgt. Je komt uit in de Pré de Pratcel, een prachtige, langgerekte open plek in het bos, waar je de GR 9 weer oppikt, nog altijd richting Chalet de l'Alpe. De GR begint weer te klimmen. Ruwweg op het punt waar de GR 9 het bos verlaat, pal voor de Pas de l'Échelle, slaat naar links een pad af, op een hier nog onbeduidende sangle. Dat is het pad naar de sangle van de Fouda Blanc. Er staat niets aangegeven, dus je moet er goed opletten. De Pas de l'Échelle, een steil stenig stuk klimmen (het laatste stuk van de GR 9 voordat het op het plateau uitkomt), herken je direct en als je daarop zit ben je net te ver. Ons pad slaat dus vlak ervoor naar links af. Daarna is er geen keus meer: je zit op de sangle en kan er voorlopig niet meer af. Een kleine km gaat het westwaarts. Het echte spektakel begint na de zuidkaap, wanneer de sangle in de rotswand van de Fouda Blanc terecht komt, die zuid-noord georiënteerd is en pas na het middaguur zon ontvangt.

Na een kleine 2 km kruis je een pad, dat steil uit de diepte omhoog komt en rechts in een nis omhoog verder stijgt. Dat is de Pas de Fouda Blanc.

a. Hier moet je kiezen: rechtdoor zet de sangle zich voort, nu onder de naam Sangle du Pinet, maar liep je tot nu toe voortdurend op een echt en breed pad, verderop wordt het meer een spoor. Hierdoor kan bij sommige mensen een gevoel van hoogtevrees uitgelokt worden, hoewel het terrein feitelijk niet van karakter verandert. Wel wordt het wat minder spectaculair. Eindpunt is de Pinet, de top die je al enige tijd recht voor je ziet. Als je vrijwel onder de top bent moet je niet de sangle verder vervolgen, die om de berg heen naar de noordwand loopt, want daar houdt het spoor op en kom je in moeilijkheden. Je moet, als je bijna onder de Pinet bent, een spoor naar rechtsachter en dus naar boven volgen. Je bereikt dan een stuk naast de Pinet het plateau. Voor het uitzicht moet je dan nog even de Pinet op lopen.

b. Bij de Pas de Fouda Blanc kun je ook kiezen naar boven te gaan. In het pad zit één stuk handen-en-voeten-werk. Daarbij, in een nis, kan het zijn dat je even twijfelt waar je nu precies je handen en voeten moet plaatsen, maar het gaat feitelijk maar om 3 meter, dan ben je door het lastige stuk heen. Daarna kan de eerste persoon aan de volgende wijzen waar de beste plekken zijn voor handen en voeten en is het een piece of cake. Je komt dan op het plateau terecht, waar je links naar de top van de reeds zichtbare Pinet kunt lopen, voor het uitzicht.

a/b samen. Vanaf de Pinet begint de terugroute, eerst nabij de plateaurand, dan verder het plateau op. Je kunt een oude markering volgen (geel), maar die raak je vrij makkelijk kwijt. Waar je naar toe moet is het laagste punt van de schotelvormige hoogvlakte, waar de GR 9 loopt en waar ook verder zuidwaarts de Chalet de l'Alpe te vinden is (enige waterpunt van de tocht sinds de parking). Onderweg naar de Chalet en ook erna, richting Pas de l'Échelle, kom je waanzinnige lapiaz-landschappen tegen. Bedenk dat je daarin bij mist makkelijk de GR-tekens kwijtraakt en hopeloos verdwaalt, want alles lijkt op elkaar.

Dan daal je de Pas de l'Échelle af en passeer je de ingang van het pad naar de Fouda Blanc en is dus het rondje gesloten. Dan de GR 9 volgen naar de Pré de Pratcel, niet naar links de GR volgen maar rechtdoor vanwaar je vanmorgen gekomen bent, waarna de afdaling door het bos begint. Bij de T-splitsing rechts, dat is het pad terug naar de parking.

2. Naar de Grand Sangle de Belles Ombres

Gemiddelde bergwandeling, met de langste sangle, spectaculair, redelijke kans op hoogtevrees, geen echt klauterwerk, +538 / -538, 5 uur pure wandeltijd.

Deze kun je vanaf dezelfde parking bereiken door na de Pré de Pratcel niet de GR 9 te volgen die naar links de vallei verlaat, maar rechtdoor de kaarsrechte vallei (Vallon de Pratcel) te volgen tot op de Col de l'Alpe (verderop pik ik de beschrijving daar op). MAAR...

Er is een parking aan de andere kant van het plateau veel dichterbij de Grand Sangle de Belles Ombres. En omdat de sangle vanaf ruwweg 13 uur in de schaduw komt kun je er beter vroeg aan beginnen en dat lukt domweg niet vanaf de parking bij Les Varvat.

De Pré de Pratcel is overigens een goede bivak-/wildkampeerplaats, wat tussen zonsopgang en zonsopgang is toegestaan (tent mag je overdag niet laten staan) en indien je dat doet is deze open weide in het bos het beste uitgangspunt voor zowel de Fouda Blanc/ Pinet als de Belles Ombres.

Maar ik zal hier de route beschrijven vanaf de dichtstbijzijnde parking. Daarvoor moet je helemaal aan de andere kant van het plateau zijn. In het gehucht Les Prés neem je de eerst nog geasfalteerde en daarna met steenslag geplaveide weg naar de parkeerplaats van de Pré Orcel (aangegeven met een houten bordje richting Col de l'Alpe). Loop vanaf de parking het pad in dat verder naar de Col de l'Alpe voert. En ga helemaal tot aan deze col (Als je van de parking van Les Varvat of de wildkampeerplek Pré de Pratcel komt dan kom je hier uit). Dan haaks rechts over het plateau, de rotswanden onder je rechts houdend, naar een laagte die Col de Belles Ombres heet. In die laagte heel even beginnen af te dalen, dan direct links, een duidelijk spoor in. Er staat niets aangegeven en er is hier nog geen sprake van een sangle, toch is dat het pad/spoor naar de Grand Sangle de Belles Ombres. Het wordt pas verderop steil naast je, daar kom je ook oude, gele markeringen tegen. Je zit dan automatisch op de sangle. Daar blijf je alsmat het dierenspoor volgen, met af en toe een gele markering. In het eerste deel volgen nu de imposante overhangende wanden. Later zul je de enorme cirque herkennen, wit met grijze strepen die van bovenaf naar beneden lekken. Je hebt voortdurend het idee dat het pad niet verder gaat, in de verte kijkend, maar het stopt nergens en nergens wordt de route moeilijk of gevaarlijk. Maar doe jezelf een plezier en keer om als je hoogtevrees voelt.

15 à 20 minuten na de opvallende, bovengenoemde cirque bereikt de route het punt waar je goed moet opletten, want daar moet je de sangle naar linksboven verlaten. De hoogte van de rotsen links boven je wordt eerst al duidelijk lager en tenslotte wijken de wanden even terug. Er is dan sprake van een soort steil dalletje dat naar linksboven voert. Daarin gaat een steil pad omhoog, aangegeven met een blauwe pijl. Het personeel van het Réserve Naturelle des Hauts de Chartreuse is echter bezig met een campagne om dat soort grote pijlen te verwijderen, dus zoek niet eindeloos naar die pijl, essentieel is het pad dat in dat dalletje omhoog voert. Als je eenmaal begonnen bent het te volgen zie je ook de gele markeringen erlangs. Na slechts 3 minuten stijgen sta je dan boven op het plateau. Daar is geen pad, maar je moet domweg naar links over of net rechts van de graat/plateaurand terug naar de Col de Belles Ombres. Deze keer daal je het pad dat daarvandaan omlaag gaat helemaal af. Het komt uit op het pad, dat naar links naar de parking voert.

3. Naar de sangle van de Bellefont

Lange bergwandeling, met de kortste maar heftigste sangle, zeer spectaculair, flinke kans op hoogtevrees, 2 m + 4 m klauterwerk, +1142 / -1142, 8 uur pure wandeltijd.

Startpunt: de parking van Perquelin, te bereiken met de auto vanaf St. Pierre-de-Chartreuse. Vervolg daarna te voet de steenslagweg en dan het pad naar Col de Saulce/Col de Bellefont. Na de Col de Saulce wijkt het bos meer en meer terug en opent zich het uitzicht. Bij de Cabane de Bellefont (waterpunt) begint dat uitzicht echt

mooi te worden. En na de zigzag omhoog, op de Col de Bellefont, is het ronduit spektakulair. Dit is op zichzelf al deze wandeling waard.

Voor de sangle van de Bellefont ga je aan de andere kant naar beneden (niet midden in het dal afdalen, waartoe de neiging bestaat, maar de GR 9 blijven volgen die meer naar links afdaalt). Nadat het pad de dalbodem heeft bereikt verlaat je even later het pad naar rechts. Dat is waar de rotswand, die je rechts van je had, terugwijkt. Je moet die terugwijkende wand volgen, omhoog, over een hellend lapiaz-vlak, waarbij je rechts van je die terugwijkende rotswand houdt met links van het lapiazveld een afgrond. Dit hellende lapiaz-veld kun je ook op de 1:25.000 topkaart terugvinden (3334 OT van de IGN). Je ziet het woord Crête de l'Alpette en bij de 2e 'e' van 'Crête' heb je het lapiaz-veld te pakken, duidelijk ingeklemd tussen twee rotswanden (één boven je, rechts, en één onder je, links). De laatste 2 m moet je handen en voeten gebruiken, met hulp van een boomstam. Schrik niet van de totale leegte achter de graat. Dit is het 'engste' punt van de hele tocht, vooral omdat het zo onverwacht is. Ga even tussen de boomstammetjes zitten om te wennen aan het overweldigende spektakel en te genieten van het uitzicht.

Hier begint de sangle-route maar nog niet de sangle zelf. Na de graat moet je direct haaks naar rechts (wat zou je hier ook anders moeten?), horizontaal door een lapiazveldje heen en over gras onderlangs een rotswand (lijkt uit de verte eng, van dichtbij is er niets aan de hand). Dan het spoor volgend omhoog, waarbij even handen en voeten gebruikt moeten worden, naar de graat. Achter de graat naar links, de graat volgend, die je tenslotte weer oversteekt. Dan zie je een steenmannetje en verderop volgt er nog één. Op dat moment is de route evident geworden: er is een duidelijk spoor en, zelden maar af en toe, een steenmannetje. Het is niet ver meer voor je de feitelijke sangle op stapt. Daarna het spoor op de sangle volgen (je hebt verder geen keus). Het is maar 1 km maar het lijkt veel langer want de ervaring is zeer spektakulair. Het spoor en de sangle komen tenslotte weer op de graat uit, die dan zeer breed is. Je hebt dan van noord naar zuid achterlangs de hele Dôme de Bellefont gelopen. Als je over de brede graat verder zou lopen zou je al snel de Pas de Montbrun bereiken. Dat doen we echter niet, want we maken, waar de sangle de graat bereikt, direct een scherpe bocht naar rechtsachter, en nemen het duidelijke pad dat de graat naar boven volgt. Er komt dan een makkelijk stukje handen-en-voeten-werk, beloond met het uitzichtrijkste stuk van de graat en hoogste punt van de tocht (1958 m), ronduit fantastisch. Voor je zie je het plateau van Aulp du Seuil, met erachter het massief van de Bauges en rechts daarvan, als een wolk boven de horizon, de Mont Blanc. Rechts beneden je herken je soms een stukje van de sangle die je gelopen hebt (op de 2e richel van boven), iets wat je nauwelijks kunt geloven. Verder naar rechts, aan de overkant van de Isèrevallei, het massief van de Belledonne, met een glimp van wat sneeuw en ijs van de Vanoise erachter. In het zuiden tenslotte de voortzetting van het kalksteenplateau met als afsluiting de Dent de Crolles. Met, verder naar rechts en verder weg, het massief van de Vercors.

Je moet de graat nog iets verder volgen en ziet het pad dan al naar links buigen naar de Col de Bellefont. Daarvandaan is het dezelfde weg als vanmorgen terug: zigzag-gend omlaag naar de Cabane de Bellefont, dan naar de Col de Saulce en vandaar bordje naar Perquelin volgen, waar de auto staat.

4. Naar de sangle van de Barrère

Inloopwandeling, voor kennismaking met het verschijnsel sangle, nauwelijks kans op hoogtevrees, 4 m klauterwerk gezekeerd met kabels, +628 / -628, 3 uur korte variant, 4 uur lange; 1 uur extra voor wie grot verkent.

Wie op de sangle van de Fouda Blanc hoogtevrees blijkt te hebben (en dus de wat enger ogende Belles Ombres en de nog iets engere Bellefonte niet doet) heeft waarschijnlijk geen last op de Sangle de la Barrère, die breder is dan alle andere, met minder diepte en meer bomen onder je. Het is eigenlijk meer een gewone bergwandeling,

maar wel degelijk op een sangle. Omdat het startpunt, de parking op de Col du Coq, het hoogst ligt van alle parkings is dit tegelijk een mooie inloopwandeling voor iedereen. Meer dan een middag heb je er niet voor nodig (maar hij is uit te breiden). Vanaf de parking bij de Col du Coq omhoog via de GR 9 tot aan de Trou du Glas, een grot waar iedereen met een hoofdlamp probleemloos meer dan honderd meter in kan doordringen (voor speleologen is dit een ingang tot een netwerk van meer dan 60 km onderaardse gangen). Kort na de Trou de Glas klimt de GR 9 met hulp van wat pennen en kabels tegen een stijl stukje rots op (het lastigste punt van de route, maar voor iedereen te doen, behalve na regen wanneer het er glad kan zijn). Zo'n 50 m daarna vertrekt naar rechts (niet aangegeven) het duidelijke pad van de Sangle de la Barrère. Er is een ander pad waarmee je het zou kunnen verwarren, maar dat eindigt al na 50 m bij een boompje boven de afgrond. Het goede pad is doodnormaal en wordt nooit eng.

Langzaam maar zeker wordt duidelijk dat je op een sangle loopt. Daarna wordt vooral de rotswand linksboven je spectaculair, die in trappen steeds verder overhangt. De sangle blijft breed en de diepte rechts wordt nooit eng. Wel wordt het uitzicht recht vooruit, op het massief van de Belledonne, steeds mooier. Uiteindelijk komt het pad op het plateau van de Dent de Crolles uit via de Pas de l'Oeillet. Het onvermijdelijke doel van de wandeling vormt de top van de Dent de Crolles. Daarvandaan heb je naar het noorden uitzicht over alle plekken die elders in deze reportage besproken worden.

Wil je griezelen? Ga dan aan de oostkant van de Dent de Crolles op je buik liggen en steek je hoofd over de rand. Vijftien meter onder je zie je de engste sangle van de Chartreuse, slechts een halve meter breed, met daaronder 300 meter loodrechte wand.

De kortste weg terug is via de Pas de l'Oeillet en dan niet de sangle kiezen maar het veel drukker belopen pad dat steiler naar beneden gaat, direct naar de Col du Coq. Je kunt ook vanaf de Dent de Crolles in het midden van het plateau noordwaarts langzaam afdalen. Er zijn diverse paden en je kunt ook domweg over de Alpenweides lopen. Net zo lang tot je op de GR 9 stuit, die je vervolgens naar links inslaat. Hij brengt je naar de auto.

